

ENTREVISTA A

Sílvia Veà Vila autora del llibre 'Onomàstica de la Torre de l'Espanyol'

"Em satisfà salvar de l'oblit els noms dels llocs i de les persones"

Torre de l'Espanyol Anton Monner

La Silvia Veà Vila és doctora en Filologia Catalana i professora associada del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili (URV). Va néixer a Vinebre i amb *Onomàstica de la Torre de l'Espanyol* va ser la guanyadora de la primera edició del Premi d'Investigació Ramon Amigó i Anglès (2016), convocat per la Fundació de la URV a través del Departament de Filologia Catalana de la mateixa Universitat, i dotat per la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Pregunta: Què representa per a vostè aconseguir el Premi d'Investigació Ramon Amigó i Anglès, en el món de l'onomàstica?

Resposta: Per a mi va ser un regal que em va permetre continuar endinsant-me en el món de l'onomàstica, després d'haver defensat la meua tesi doctoral sobre esta disciplina amb l'*Onomàstica de Vinebre*. Era la primera edició d'este premi de recerca que du el nom del mestre d'aquells que ens dediquem a l'onomàstica al Camp de Tarragona i a l'Ebre, i va ser un honor que el jurat triés el meu projecte i em permetés estudiar els noms de lloc i de persona de la Torre de l'Espanyol.

P: Quins motius l'han mogut per a fer recerca onomàstica, atès que ja va publicar anteriorment l'*Onomàstica de Vinebre*?

R: Jo mai no m'havia plantejat estudiar onomàstica, a mi m'agradava molt el món de la dialectologia i el de la literatura oral; però el Dr. Pere Navarro, que em va dirigir la tesi doctoral, em va proposar de fer-la sobre l'onomàstica de Vinebre, el meu poble, atès que a les Terres de l'Ebre, hi fan molta falta estudis d'este tipus.

P: Per a recollir tanta informació i tan exhaustiva deu haver necessitat entrevistar molta gent?

R: L'aplega de la informació onomàstica de qualsevol indret deu de dos fonts principals, les orals i les escrites. Les fonts orals són les persones ben coneixedores del territori, sovint força grans, que han estat pàgines o pastores i que saben els noms dels llocs, dels barrancs, de les se-

rres, de les partides de terra, dels colls, etc. Un altre perfil d'informant és el coneixedor del nucli urbà, carrers, places, ... i dels noms de casa, presents a tots els pobles. Has d'anar a conèixer-los, xerrar-hi, i aconseguir que se senten còmodes amb tu i et dixin anar el doll de coneixement que posseïen. Això és temps. Sovint la clau és la persona del mateix poble que t'acompanya a conèixer els informants i que fa de pont entre tu i ells. A la Torre de l'Espanyol hi vaig poder entrevistar dotze persones sàvies.

P: Quina importància tenen els arxius per a complementar els estudis toponímics?

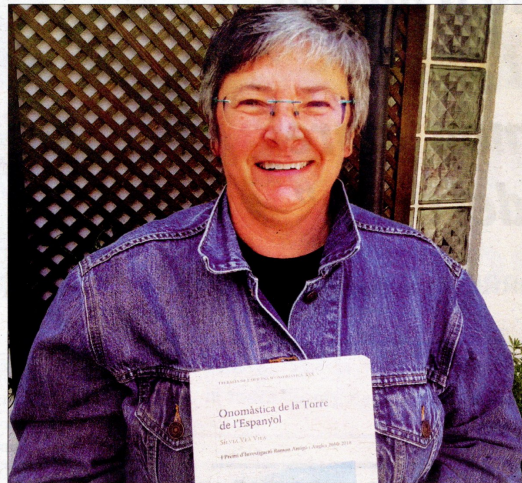
R: Són imprescindibles. Amb les fonts orals fas una foto molt precisa de l'actualitat, però per a entendre el present cal conèixer el passat i els documents et donen esta informació. Amb els documents pots arribar a entendre moltes coses de temes tan diversos com l'urbanisme d'un lloc, la flora i la fauna, els moviments humans, la composició de la societat, el dialecte que s'hi parla, etc... En el meu cas, sent filòloga, sobretot, el que faig és estudi de la llengua, de l'evolució de la llengua.

P: Quants arxius ha revisat?

R: A la Ribera d'Ebre falta documentació escrita a causa de la crema d'arxius en les diferents guerres i, sobretot, de la civil espanyola; per tant, és difícil obtenir documents dels arxius típics, com el municipal o el parroquial, però per sort en tenim d'altres. Per a l'*Onomàstica de la Torre de l'Espanyol* he consultat documents de l'Archivo Histórico Nacional, a Madrid, on es conserven documents de la Comanda Templera i Hospitalera d'Ascó, a la qual pertanyien Vinebre i la Torre de l'Espanyol entre altres poblacions; de l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre, que està fent una feina impressionant al territori; i de l'Arxiu del Jutjat de Pau de la Torre de l'Espanyol. He treballat 68 documents de característiques diferents, capbreus, monedatges, fogatges, actes de venda, testaments, expedients judicials, etc.

P: Dona per acabada la recerca quan ja s'ha publicat un recull de noms i de finques d'una població?

R: Mai. Sempre et poden anar sor-

tint coses a posteriori. Per exemple, estudiant l'onomàstica de la Torre de l'Espanyol vaig localitzar nous documents on hi havia topònims vinebrans que no havia recollit en fer la de Vinebre. Sempre hi pot haver persones a les quals no has entrevistat -

entrevistar a tothom és impossible, que t'aporten noves dades. Sempre has de tenir preparat paper i llapis.

P: Quina satisfacció li produeix aconseguir treballs històrics i lingüístics que donen tanta feina que l'ha de compaginar amb les tasques docents

que té a la Universitat?

R: He de compaginar-ho amb les tasques docents, que són a temps parcial, i amb la jornada completa a l'Arxiu de Folklore, que no és poca cosa. Una fenyada. Però una fenyada que m'agrada molt fer. M'aporta molta satisfacció aprendre coses noves, parlar amb la gent, internar-me en un arxiu, poder salvar de l'oblit els noms dels llocs i de les persones. Pensa que els noms de lloc viuen en les persones que han treballat aquell lloc, el camp, el defora i cada cop n'hi ha menys, de pàgines i pastors. Amb cada persona es perd una enciclopèdia insubstituïble.

P: Té altres estudis en projecte de realització?

R: El meu primer objectiu és completar l'inventari onomàstic de la Comanda d'Ascó: Vinebre, Gorrapte i la Torre de l'Espanyol ja estan fets, ara falten Ascó, Aixalella i Camposines. Però em sembla que això anirà per a llarg, perquè, entremig, em van sortint altres reptes interessantsíssims, com col·laborar en l'onomàstica de Corbera d'Ebre, amb el poble nou i el vell; i fer alguna altra població de les nostres contrades. ■

XXIX JORNADES CULTURALS SANTA BÀRBARA 2021

DISSABTE, 17 D'ABRIL

19 hores

INAUGURACIÓ DE LES JORNADES CULTURALS

Inauguració de les XXIX Jornades Culturals. Tot seguit, actuació musical de Lia Sampai amb Adrià Pagès, presentant el seu segon disc "Amagatalls de llum". Lloc: Parc de la Independència

DIUMENGE, 18 D'ABRIL

12 hores

Presentació de llibres d'autors locals: *Damisel·las a la venta, camisetes en apuros, i Separadas somos fuertes. Juntas, invencibles* amb relats de Cinta Ferré Rodrigo; *El cuaderno de Lázaro*, d'Ignasi Estapé Ferré, i *Aigües, una aproximació a les Terres de l'Ebre*, d'Alvaro Arasa Tulesa. Lloc: Parc de la Independència

18 hores

Tertúlia amb representants de les ganaderies de les Terres de l'Ebre sobre la situació que s'està vivint. Lloc: Parc de la Independència

DIVENDRES, 23 D'ABRIL

DIADA DE SANT JORDI

Durant tot el matí Venda de roses a benefici dels projectes 2021 de Mans Unides. Lloc: Plaça de l'Alcalde Cid i Cid

9.30 hores

Lectures en veu alta a càrrec d'alumnes de 3r A d'ESO de l'Institut les Planes i alumnes de 6è A de Primària de l'Escola Jaume Balmes. Lloc: Plaça de l'Alcalde Cid i Cid

10.30 hores

Lectures en veu alta a càrrec d'alumnes de 3r d'ESO C de l'Institut les Planes i alumnes de 6è B de Primària de l'Escola Jaume Balmes. Lloc: Plaça de l'Alcalde Cid i Cid

11 hores

Entrega del XXX Premi Literari Rogelio Farnós (1r grup). Lloc: Escola Jaume Balmes

11.30 hores

Lectures en veu alta a càrrec d'alumnes de 3r B d'ESO de l'Institut les Planes, dels membres del club de

lectura de l'Smartcentre i dels alumnes dels cursos de català per a adults. Lloc: Plaça de l'Alcalde Cid i Cid

15 hores

Entrega del XXX Premi Literari Rogelio Farnós (2n grup). Lloc: Escola Jaume Balmes

DISSABTE, 24 D'ABRIL

10 hores

Pintem el recòrdem de l'escola, organitzat per l'AMPA de l'Escola Jaume Balmes. Per inscriure's a l'activitat cal trucar al telèfon 641 548 544. Els inscrits hauran de portar camiseta vella o bata per embrutar. Lloc: Parc Municipal 1 d'Octubre

19 hores

Lliurament dels premis del XXX Concurs Literari Sant Jordi Vila de Santa Bàrbara. A continuació, "Mar de sueños" recital musical sobre poemes i textos de Federico García Lorca, a càrrec de Lorquianes. Lloc: Parc Municipal 1 d'Octubre

DIUMENGE, 25 D'ABRIL

12 hores

Espectacle familiar "La rateta que..." a càrrec de Companyia B. Lloc: Parc Municipal 1 d'Octubre

DISSABTE, 1 DE MAIG

9 hores

Romeria amb carruatges i cavalleries a càrrec de la Penya Amics dels Cavalls. Recorregut fins a la Foia pel camí de Solsó per esmorzar a la Foia i visitar les basses. Lloc de sortida: Cooperativa del Camp

* Per assistir als actes, és obligatori complir amb les mesures de seguretat: distància, mascareta, neteja de mans i sense aglomeracions.